Nº. 96. 1847.

BREDASCHE COURANT.

Donderdag 2 December.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 29sten November.

Bij Koninklijk besluit van den 24sten dezer, zijn de kamer der Pairs en de kamer der Gedeputeerden tegen den 28sten December bijeengeroepen.

— Dezer dagen is een vergelijkende staat bekend gemaakt van den in- en uitvoer gedurende de tien eerste maanden van 1845, 1846 en 1847. Gedurende dat tijdperk is geheven 127,901,802 fr. in 1845, 128,450,461 fr. in 1846 en 111,883,383 fr. in 1847; dus hebben de tien eerste maanden dezes jaars 16,018,419 fr. minder opgebragt dan in 1845 en 16,567,078 fr. minder dan in 1846.

— Op het ontvangen van de belangrijke tijding der overgave van Lucern, na een voorafgaand scherp en bloedig gevecht, is dadelijk een raad van ministers bijeengeroepen. Alvorens zich derwaarts te begeven, heeft de heer *Guizot* eene conferentie gehouden met den Oostenrijkschen gezant.

— Men heeft thans de stellige en belangrijke tijding ontvangen dat Lucern, de hoofdstad van het afzonderlijk verbond, zich op den 24sten dezer op genade of ongenade aan het eedgenootschappelijke leger heeft overgegeven, nadat den 23sten in de nabijheid dier stad scherp gevochten en de hoofdstellingen der troepen van het afzonderlijk verbond vermeesterd waren. Omtrent het gevecht van den 23sten, was te Bern het volgende berigt van den generaal *Dufour* openbaar gemaakt.

» Hoofdkwartier Lins, 23 November.

» De generaal opperbevelhebber aan den president van het eedgenootschappelijk bewind:

» Mijnheer de president,

» De eedgenootschappelijke troepen zijn, na een hardnekkig gevecht, er in geslaagd, om de voornaamste stellingen van den vijand te bemagtigen, te weten: de versterkingen en de brug van Gisikon. De 4de divisie en de reserve-artillerie hebben zich bij dezen aanval onderscheiden. Eene batterij van Solothurn heeft stand gehouden, in weerwil van het nadeelige der stelling, die zij gedwongen was in te nemen om de versterkingen van Gisikon te beschieten. Twee stukken geschut zijn door onze artillerie onbruikbaar gemaakt. De brug is omstreeks vier ure vermeesterd geworden, en des nachts hadden onze troepen hunne wachtvuren reeds vóór Roth, aan de zijde van Lucern hoog op den Rothenberg gelegen, ontstoken.

» Ik heb geen berigt van de andere divisie-kommandanten. Alleen heb ik mondeling vernomen, dat de 5de divisie, die bevel had om over Meiers en Kappel achter Rothenberg den aanval te ondernemen, ook geslaagd was, en hare stelling reeds zeer nabij Lucern genomen had. Als dit zoo is, dan is het plan van aanval uitgevoerd, gelijk het ontworpen was.

» Er zijn veel gekwetsten, maar naar evenredigheid weinig dooden; ik weet het juist getal nog niet.

» Ongelukkig zijn eenige huizen verbrand, hetzij door het houwitzervuur, hetzij ten gevolge van wraakoefening. Men zegt dat de Lucerners zich aan die geweldadigheden hebben schuldig gemaakt.

» Ik heb de eer, enz.

» De generaal-opperbevelhebber,

» *G. H. Dufour.* »

Volgens de berigten had men gedacht dat de Lucerners, na de stellingen van Gisikon verloren te hebben, zich op de hoogten die Lucern onmiddellijk beheerschen vereenigd en op nieuw den strijd zouden gewaagd hebben. Dit is echter het geval niet geweest. Zoodra de tijding van de nederlaag bij Gisikon te Lucern was aangekomen, deed de regering van het kanton aan den generaal *Dufour* eenen wapenstilstand van 48 uren verzoeken. Toen deze geweigerd was, bood men aan op zekere voorwaarden te kapituleren. Maar de generaal antwoordde, dat het te laat was, en dat de stad zich op genade of ongenade moest overgeven.

Dit heeft dan ook plaats gehad en in den morgen van den 24sten dezer heeft Lucern zich onvoorwaardelijk overgegeven. Alleen schijnt de generaal *Dufour* zich verbonden te hebben, om de bevolking van het kanton en van de stad met die verschooning te behandelen die men aan eedgenooten verschuldigd is.

Ten tien ure in den voormiddag van den 24sten is het eedgenootschappelijke leger zonder dat er verder een schot gevallen is, Lucern binnengetrokken, en de eedgenootschappelijke vlag is van de openbare gebouwen geheschen.

Men verhaalde dat de door den heer *Guizot* naar Zwitserland afgezonden koerier, den generaal *Dufour* heeft gevonden op het oogenblik van den aanval in Gisikon; en dat deze, toen hij met dien koerier de uitnoodiging ontving om de vijandelijkheden te staken, geantwoord zou hebben, dat hij alleen van den landdag bevelen ontving, en op eene uitnoodiging der tusschenkomende mogendheden volstrekt geen acht kon slaan.

Volgens eene andere lezing zou de koerier eerst aangekomen zijn toen Lucern zich reeds had overgegeven.

De regering van Lucern en de tot de oude kantons behoorende soldaten hadden zich op het meer ingescheept en zich naar die kantons begeven. Men wist nog niet, of de generaal Dufour zijnen togt tegen die gewesten zou voortzetten, dan of hij zich tevreden zou stellen met ze in te sluiten en door den honger te dwingen. Intusschen meldt men uit Marck in Schwyz, dat de eedgenootschappelijke divisie van den kolonel *Keller* den 23sten in dat kanton binnengerukt, en zonder tegenstand te ontmoeten tot Lachen doorgedrongen was, en dat ten gevolge daarvan het Schwyzer district Marck zich bij kapitulatie onderworpen had.

Ook uit het kanton Tessin luiden de laatste berigten ongunstig voor het afzonderlijk verbond, hetwelk de aanvankelijk aldaar behaalde voordeelen wederom verloren schijnt te hebben. Men meldt ten minste uit Bellinzona van 22 November, dat de Urner en Walliser troepen, welke reeds tot nabij die stad doorgedrongen waren, dien morgen ten gevolge van ongunstige bij hen ontvangen tijdingen, den terugtogt aanvaard hadden, en wel met zulk een haast, dat de een uur na hunnen aftogt te Bellinzona aangekomen versterkingen die hen terstond vervolgd hadden, hen niet meer hadden kunnen inhalen.

Volgens berigten uit Freiburg had een deel der aldaar en in het kanton Waadt staande eedgenoodschappelijke troepen bevel ontvangen om naar het kanton Wallis op te rukken.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 28sten November.

De vereenigde commissien der Pruissische Standen zijn aangeschreven, om op den 15 Januarij wederom alhier te vergaderen.

— Men schrijft uit St. Petersburg, van den 18, dat het sedert den vorigen avond onophoudelijk sneeuwde; er heerschte een hevige storm uit het westen, de Newa trad uit hare oevers, hetgeen door signaalschoten werd aangekondigd; men vreesde voor eene overstrooming als die van den 19 November 1824.

Het heeft Z. M. den Keizer behaagd, bij ukase van den 22 Augustus ll. te bepalen, dat, in overweging van de onkosten, in welke over het jaar 1848, tot den bouw van den ijzeren spoorweg van Petersburg naar Moskau voorzien moet worden, eene buitenlandsche leening van 14 millioen zilveren roebels geopend worde, op dezelfde grondslagen, als die vastgesteld voor de vierde leening van 4 ten honderd

— De berigten uit Zwitserland, tot den 25, melden, dat de reserve-brigade *Keller* in het kanton Schwytz is binnengerukt. Reeds heeft het district March gekapituleerd, en is de landstorm aldaar ontwapend.

Ook de reserve onder *Ochsenbein* is in Lucern binnengekomen, na met de troepen van het verbond, bestaande uit Lucerners en Unterwalders, bij Schüpfheim slaags te zijn geweest en hen van daar te hebben verdreven.

Bij Gisikon hebben de Bondstroepen 20 dooden en 80 gekwetsten verloren. Sommigen zeggen, dat de generaal *de Salis*, door het springen van een granaat, aan het achterhoofd gewond is; anderen verzekeren, dat hij gevangen is genomen. Dit laatste schijnt echter geheel ongegrond te zijn. Ook zou de heer *Ammann*, bekend wegens de gestrengheid, waarmede hij in der tijd de geregtelijke vervolgingen in Lucern bestuurd heeft, in handen der Bondstroepen zijn gevallen.

Uit Bellinzona wordt van den 22 gemeld, dat de Urners, die tot Biasco waren opgerukt, op het vernemen van ongunstige tijdingen uit het Noorden, terug zijn getrokken, en dat kort daarop het eerste bataillon Graauwbunders aldaar is binnengerukt. Het bezit van Bellinzona is derhalve genoegzaam voor de Bondstroepen verzekerd, en de gemeenschap van de Ur-kantons met Italië blijft van die zijde afgesneden.

Daadwerkelijk kan nu de Sonderbond als ontbonden beschouwd worden, ofschoon men het niet voor zeker houdt, dat geheel aan den burgeroorlog een einde zal gemaakt zijn. Men wijst er op, dat nog Uri, Unterwald en Walliserland, te onderwerpen zijn, terwijl dan nog het vraagstuk der onzijdigheid van Neufchatel door den Bondslag zal moeten beslist worden. In dit laatste kanton schijnt men wel degelijk op een aanval bedacht te zijn, en hield men het er voor, dat, wanneer de Sonderbond geheel onderworpen was, men tegen Neufchatel zou optrekken. Men was echter op verdediging verdacht. In de eerste plaats lag er eene sterke bezetting in de stad, maar ten andere deed men alles om Neufchatel een Pruissisch aanzien te geven, en alzoo den aanval als tegen Pruissen gerigt te doen aanmerken. Pruissische wapenschilden prijkten aan de openbare gebouwen. Op de grenzen zag men overal wegwijzers met de woorden in het Duitsch geschreven: *Pruissisch grondgebied.* (Opmerkelijk is tevens een besluit van Z. M. den Koning van Pruissen, thans genomen, en inhoudende, dat voortaan in de *Staats-Courant* de berigten uit Neufchatel onder het binnenland moeten gebragt worden).

Omtrent de bijzonderheden, welke de vermeestering van Lucern voorafgegaan zijn, meldt men, dat de verschillende divisien, welke het Bondsleger uitmaakten, gezamenlijk op Lucern zijn aangetrokken, en wel de divisie *Donatz*, van de zijde van Willisau; de divisie *Burckhardt*, van den kant van Sursee; de divisie *Ziegler*, van Munster en de divisie *Gmür*, van Zug. Of de beide eerste divisien belangrijke moeijelijkheden te overwinnen hebben gehad, is niet gebleken; maar zeker is het, dat bij Gisikon scherp is gevochten. Twee bataillons Schwytzer-troepen hebben zich aldaar zeer dapper verdedigd, ondersteund door eene menigte scherpschutters uit de zoogenaamde Ur-kantons. Het grootste gedeelte der divisie *Ziegler* is aldaar werkzaam geweest, en op hare beurt ondersteund door een deel van de divisie *Gmur*. De strijd is bloedig geweest. De stelling van den Rothenberg is tweemalen te vergeefs aangevallen, en eerst bij den derden aanval vermeesterd. De Argauers en Appenzellers hebben daarbij het meest geleden, en zoo verzekert wordt, is de overste *Ziegler* zelf gewond. In het klooster Muri waren 23sten reeds 74 gekwetsten gebragt.

Te gelijkertijd is de positie van Lucern van de zuidzijde, langs Entlibuch, door de Berner-reserve, onder den generaal *Ochsenbein*, aangevallen. Men meldt, dat de aldaar geposteerde aanhangers van het afzonderlijk verbond zich almede hardnekkig hebben verdedigd, waartoe de plaatselijke gelegenheid allezins de middelen opleverde. Men zegt ook, dat de Berners daardoor veel hebben geleden, 't welk echter van hunne zijde wordt ontkend. Of en in hoe ver deze togt naar wensch is gelukt, is nog niet gebleken.

Nadat de verschillende hoogten rondom de stad veroverd waren, moest Lucern natuurlijk spoedig vallen, en volgde dan ook de overgave der stad. — Naar men heden verzekert, moet het verlies aan dooden en gekwetsten niet zoo aanzienlijk zijn, als men aanvankelijk had opgegeven. Stellige berigten zijn desweg echter nog niet bekend. — Ofschoon Lucern zich op genade en ongenade heeft overgegeven, moet de generaal *Dufour* echter toegezegd hebben, de Lucerners als bondgenooten te zullen behandelen. Er schijnen dan ook geene ongeregeldheden bij het binnentrekken der troepen te hebben plaats gehad. De hulptroepen der kleine kantons zijn onmiddellijk naar hunne haardsteden teruggekeerd.

ENGELAND.

LONDEN, den 28sten November.

In de zitting van het Hoogerhuis van eergisteren werd het antwoord van H. M. op het adres ingediend. Lord *Stanley* deelde vervolgens mede dat hij aanstaanden dingsdag het benoemen van een committé zou voorslaan, ten einde onderzoek te doen naar de oorzaken der geld-crisis, en vroeg of de Regering zich tegen die benoeming zou verzetten. Na de mededeeling van graaf *Grey*, dat de Regering zelf van plan was zulks voor te slaan, zag hij van zijn voornemen af.

Gisteren diende graaf *Grey* aan dit Huis nog meerdere stukken in betrekkelijk den nood in Ierland, alsmede de correspondentie tusschen de Regering en de Bank van Engeland betrekkelijk de inbreuk op de Bank Charteracte van 1844.

De Kanselier van den Exchequer deed gisteren de motie tot het inbrengen van een wetsontwerp ter verlenging des tijds tot het aankoopen van land en tot voltooijing der werken van spoorwegmaatschappijen. Bij die gelegenheid gaf hij als zijn gevoelen te kennen, dat de aanvraag van gelden tot het aanleggen van spoorwegen eene der oorzaken was van de tegenwoordige handelsongelegenheden, ofschoon hij niet beweren wilde dat het de voornaamste was. Uit de door hem aangevoerde berekeningen bleek het, dat van 1826 tot 1846 het bedrag der door het Parlement voor spoorwegen toegestane gelden ongeveer 286,000,000 ponden sterling beliep. Na eenige discussien werd verlof tot het inbrengen van het ontwerp gegeven.

— Ter Beurs werden gisteren weder drie nieuwe faillieten van effectenhandelaars bekend, namelijk van de heeren *H. Turner*, *C. Young* en *J. H. Hawkins*. Te Hull heeft het huis *W. Farthing, Son en Comp.* zijne betalingen gestaakt, en het passief der Glasgowsche huizen *Downie*, *A. Rankin* en *R. Buchanan* blijkt aanzienlijker te zijn dan eerst gedacht was.

Ook elders in Schotland zijn verschillende faillissementen bekend geworden. Onder degenen welke hunne betalingen hebben moeten staken behooren, volgens gerucht, de hertog van *Roxburg*, de graaf van *Elington* en de heer *Campbell*, te Islay. De graaf van *Elington* zou al zijne bezittingen aan zijne schuldeischers hebben afgestaan, welke zich daartegen verbonden hebben jaarlijks vijfhonderd ponden sterling aan hem uit te keeren.

— Per *Ivanhoe* zijn gisteren te Liverpool berigten uit New-York tot den 9den dezer aangebragt. Brieven uit de stad Mexico van den 14den October behelzen, dat voor het oogenblik daar alles rustig was; de vrede scheen echter nog verre van hersteld, en men stemde nog gansch niet met de Noord-Amerikanen overeen; vooral in de steden en dorpen in het binnenland bleef men hen zeer vijandig. Het besluit, waarbij *Pena y Pena* tot president is benoemd, was weder ingetrokken, en *Santa Anna* op nieuw verkozen. Tusschen eene bende van tweeduizend man onder bevel van den laatstgenoemden en Amerikaansche troepen hadden eenige schermutselingen plaats gehad op den weg van Perote naar Puebla. De generaal *Paredes* bevond zich te Isantego en poogde daar eene monarchie te vestigen.

— Te New-York heeft den 19den der vorige maand eene groote plegtigheid plaats gehad: meer dan dertigduizend menschen kwamen bijeen om getuigen te zijn van het leggen van den eersten steen aan een gedenkteeken voor *Washington*. De leden van het Congres, de Staatsministers, de vreemde Gezanten en eene zegekar door zes witte paarden getrokken, waarop zich het borstbeeld bevond van den Amerikaanschen held, omringd door dertien in het wit gekleede meisjes, die de dertien oorspronkelijke Staten vertegenwoordigden, maakten een gedeelte uit van den trein, die plegtig naar de plaats trok waar het gedenkstuk moet worden opgerigt. Het gedenkteeken zal bijzonder hoog worden, daar het tevens tot baken voor schepen in zee moet dienen. Het zal uit zes verdiepingen bestaan en, zoo als men het noemt, in de gothische orde gebouwd worden, maar geheel tegen de beginselen van dien stijl, voegt een dagblad hier te Lande er bij, dat inzonderheid bouwkundige onderwerpen behandelt en wier redactie eene teekening van dit monument heeft gezien. De bouwmeester heeft, volgens dat blad, de eene verdieping op de andere gestapeld, en die trapsgewijze kleiner doen worden; zoodat het geheel, naar het oordeel van dat blad, afschuwelijk leelijk zijn zal, en veel hebben moet van een verbazend grooten tooneelkijker, welke zoo ver mogelijk is uitgehaald.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 1sten December.

De door ons vroeger aangekondigde Soirée Musicale, welke Maandag ll. plaats vond, heeft een buitengewoon kunstgenot opgeleverd.

De Heer *Coenen* van Rotterdam, is een kunstenaar op wiens bezit wij als landgenooten trotsch mogen zijn.

Wij zeggen niet te veel dat ZEd. nu reeds op zeer jeugdigen leeftijd, eene voorname plaats waardig is in den rang des voortreffelijkste Violisten. Wij durven zeggen dat de heer *Coenen*, schier alle en de uitstekendste qualiteiten eens grooten Vioolspelers in zich vereenigt; zijn toon is schoon, fijn gepolijst, zuiver als kristal; in zijn geheele spel, in zijne elegante en breede stokvoering, in zijne allerkeurigste Staccato's, in zijne voordragt heerscht bij schoonen stand en de meeste eenvoudigheid, eene zekerheid, gemakkelijkheid, delicatesse en smaak. Geen wonder dan ook dat zijn spel eenen grooten indruk bij het publiek te weeg bragt, en door herhaalde en daverende toejuichingen deszelfs goedkeuring te kennen gaf. Ook als Componist bezit de Heer *Coenen* groote verdiensten, en hebben zijne Variations brillantes op een thema, uit de Opera *les Puritains*, bijzonder veel genoegen gedaan.

De Heer *Tuyn* deelde ruimschoots in de algemeene goedkeuring en handhaafde ZEd. zijnen reeds vroeger alhier bij herhaling be-

haalden roem, door zijne smaakvolle en keurige voordragt waarin zijn Ed. bijzonder uitmunt.

Voorzeker zal deze avond bij ons nog lang in aangename herinnering blijven en naar zulk een kunstgenot andermaal doen verlangen.

Bij Zijner Majesteit besluit van den 25sten November 1847, n°. 68, is benoemd tot raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden mr. *A. Z. Hanlo*, thans raadsheer in het provinciaal geregtshof in Noord-Holland.

— Bij Koninklijke besluiten van den 25sten November 1847 zijn benoemd: tot ontvangers der directe belastingen en accijnsen, te Beilen en Westerbork, de heer *W. L. A. Collard*, thans ontvanger te Dalen; te Dalen, de heer *P. D. G. Wellan*, surnumerair der belastingen te Leeuwarden; te Holwerd, de heer *O. J. Schelfsma*, surnumerair der belastingen te Giekerk; te Giekerk, de heer *J. C. F. Stern*, surnumerair der belastingen te 's Hertogenbosch; tot surnumerairen der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, de heeren: *U.* baron *thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg*, te Beetgum; *G. van Baalen*, klerk aan de arrondissements-directie te Assen; *G. D. P. S. Hubar*, klerk bij den ontvanger te Maurik; *B. L. H. Borret*, en jhr. *G. J. M. Bowier*.

— Naar men verneemt, zullen in het voorjaar worden in dienst gesteld Zr. Ms. fregat *Prins Hendrik* en de korvet *Sumatra*, terwijl tot oefenings-vaartuig te Nieuwe Diep zal worden gereed gemaakt Zr. Ms. brik *Postillon*. Met de reparatie van Zr. Ms. korvet *Boreas* zal een aanvang worden gemaakt, ten einde dien bodem nogmaals naar Oostindië te zenden, die dan als wachtschip te Soerabaija zal dienen. In het voorjaar zal van stapel loopen Zr. Ms. linieschip *Tromp*. Zr. Ms. fregat *Jason* zal te Nieuwe Diep als wachtschip blijven, terwijl Zr. Ms. fregatten *Prins van Oranje* en *de Sambre*, benevens Zr. Ms. korvet *Juno*, in dienst zullen blijven en een deel van het oefenings-eskader uitmaken. Zr. Ms. fregatten *Doggersbank* en *Palembang* zullen in zoo verre worden gereed gemaakt, dat daarover door Zijne Exc. den Minister van Marine onmiddellijk zal kunnen worden beschikt. Zr. Ms. stoomschip *Phoenix*, naar Oostindië bestemd, zal eerst naar Madera vertrekken. Men ziet met verlangen de op handen zijnde promotie der Marine te gemoet, aangezien men vermoedt dat Z. Exc. het plan vormt om het korps officieren te vergrooten.

— Naar wij vernemen, zegt de *Nederlandsche Stoompost*, heeft de Koning onderdaags bij onderscheiden besluiten goedgekeurd den aanleg van onderscheiden wegen, als: in Noord-Braband, ten koste dier provincie, die van een grindweg van Veghel naar Gemert; van een gelijken grindweg van Vught over St. Michiels-Gestel en Schijndel naar St. Oedenrode; van een klinkertweg van Geertruidenberg over de Made naar Terheyden, met eenen zijtak naar de Lage Zwaluwe, en van een gelijken straatweg van Terheyden door Zevenbergen en de Klundert naar de Willemstad, met eenen zijtak naar de Fijnaart. In het hertogdom Limburg, mede ten koste van dat gewest, van eenen kiezelweg van den linker Maas-oever tegenover Venlo tot aan de grenzen van Noord-Braband omstreeks Maashees, aansluitende aan den in die provincie aangelegd wordenden weg naar Grave. In Gelderland van een puin- en grindweg van het grondgebied der stad Deventer bij de Vollehand naar Terwolde, en van daar tot aan de grenzen van de gemeente Epe bij de Geerbrug; de aanleg van dezen laatsten weg zal worden ondernomen ten kosten van de gemeente Voorts, die daartoe consessie heeft verkregen.

— Uit Utrecht schrijft men van den 29sten November:

»In den afgeloopen nacht is bij Mej. de wed. *Neuman*, op het Oudkerkhof, wier man dezer dagen is overleden, en dus tijdens het lijk boven aarde stond, een stoute diefstal gepleegd. Waarschijnlijk een in huis geslopen dief heeft het benedenste kastje van de secretaire opengebroken en een trommel met 19 horologien, en goud- en zilvergeld, ter waarde van omstreeks *f* 1300, medegenomen."

— De arrondissements-regtbank te 's Gravenhage heeft zich Maandag en Dingsdag, onder het voorzitterschap van den heer *Byleveld*, bezig gehouden met de behandeling der zaak van *Govert Pieter Verploegh*, oud 54 jaren, buiten beroep, geboren te Rotterdam, vroeger wonende te Amsterdam, laatstelijk te 's Gravenhage, aangeklaagd van opligting, tegen een groot aantal personen gepleegd, door zich op bedriegelijke wijs gelden te hebben doen geven en voor zich te houden onder het voorgeven, dat hij aan gemelde personen betrekkingen, posten of ambten zou bezorgen.

De substituut-officier Jhr. Mr. *W. M. de Brauw* heeft de redenen blootgelegd, welke aanleiding gegeven hebben tot deze vervolging en den loop, dien de instructie genomen heeft. Sedert geruimen tijd had de aandacht van het officie getrokken, dat in het *Handelsblad* en in andere nieuwspapieren aankondigingen voorkwamen, waarbij posten tegen geld gevraagd en betrekkingen tegen geld aangeboden werden, die een vast bestaan zouden geven. Die aankondigingen gaven wel vermoeden, dat daarachter kwade praktijken of onwettige handelingen verscholen lagen, maar zij konden ook slaan op betrekkingen, die met vakken van handel en nijverheid in verband stonden. Uit dien hoofde waakte men en men zag toe. In den aanvang des jaars 1846 kwamen er echter bij het openbaar ministerie der regtbank bescheiden in, die duidelijk aantoonden, dat er kwade praktijken gepleegd werden, of dat men van de ligtgeloovigheid van vele personen misbruik maakte. Zoodra het openbaar ministerie nadere aanwijzingen dienaangaande bekomen had en het aan hetzelve gebleken was, dat de beklaagde, onder het valsche voorgeven van posten te zullen bezorgen, aan vele lieden geld had afgeperst, werd de zaak al meer en meer onderzocht, met dat gevolg, dat, in Augustus 1846, door den officier regtsingang tegen den beklaagde en bevel tot zijne gevangenneming werd gevorderd. De regtbank in raadkamer heeft in September een en ander verleend. Intusschen waren ook andere belanghebbenden opgekomen; de zaak had ruchtbaarheid gekregen; de nieuwspapieren hadden daarvan gesproken; de beklaagde was op het gevaar, dat hem dreigde, opmerkzaam gemaakt en had het land verlaten. Eerst in den zomer van 1847 gelukte het der justitie, op het spoor van zijn verblijf te geraken, ten gevolge van het herwaarts zenden van een' vervalschten pas, dien men uit Kleef, met verzoek om inlichting, naar deze residentie had gezonden. Het openbaar ministerie heeft toen onmiddellijk aan de hooge autoriteiten van die omstandigheid kennis gegeven, en dit heeft geleid tot de inhechtenisneming en uitlevering van den beklaagde. De instructie, die toen meer bepaald een aanvang genomen heeft, is geleid met de grootste zorg en de meeste nitvoerigheid door den heer *Asser*, regter in de regtbank, die daartoe opzettelijk was benoemd. De uitslag van dat onderzoek is geweest, de verwijzing van den beklaagde ter zake van opligting, naar de openbare teregtzitting.

Na het voorlezen van het bevelschrift van verwijzing door den substituut-officier, den heer Mr. *Soury*, is de regtbank overgegaan tot het hooren der getuigen. Negentien getuigen waren er gedagvaard; slechts twee waren afwezig.

In de zitting van gisteren is de behandeling der zaak voortgezet. Eerst heeft de beklaagde een nader verhoor ondergaan en daarbij op nieuw verklaard, dat hij zich van logens bediend had, om geld te bekomen, doch dat hij het stellige voornemen had, den 49 bedrogenen het geld, kapitaal en interest, terug te geven. Op nieuw heeft hij te kennen gegeven, dat volstrekt geen ambtenaar tot hem in verband stond, en dat het gouvernement of de ambtenaren niet zouden zijn gecompromiteerd geworden, indien al de lieden die hun geld gegeven hadden, het geheim hadden bewaard.

Het openbaar ministerie heeft in eene inleiding de vraag behandeld, waarover men zich in dezen het meeste moet verwonderen, over de verregaande onbeschaamdheid van den opligter, of over de groote ligtzinnigheid en ligtgeloovigheid, der opgeligten. Hij heeft zijn genoegen betuigd, dat uit de behandeling van dit regtsgeding gebleken is, dat de blaam door den beklaagde op de ambtenaren gelegd, geheel en al is ongegrond en onverdiend, en zij gelukkig alle vrij gebleven zijn aan deze opligting en er zelfs geen de minste schijn bestaat van eenige misdadige omkoopingen. Na eene breedvoerige ontwikkeling der feiten, heeft de substituut-officier aangetoond, dat hier al de vereischten eener strafbare opligting aanwezig waren en mitsdien ten slotte gerequireerd, dat de beklaagde aan dat wanbedrijf zou worden schuldig verklaard en te dier zake veroordeeld tot 5 jaren gevangenis, boete van *f* 1500, in de kosten en ontzetting der burgerregten gedurende den tijd van tien jaren.

Na eene korte repliek door het openbaar ministerie, en na verklaring door den beklaagde, dat hij bij zijne voorgedragene verdediging niets verder te voegen had, is de uitspraak in deze zaak bepaald op Maandag aanstaande.

G R A A N M A R K T.

AMSTERDAM, 29 November.

TARWE: Poolsche schaars ter veil en *f* 10 à *f* 15 hooger afgegaan; Roode ruim prijshoudend; er is verkocht in Cons.: 130 ℔ bonte Poolsche *f* 430; 127 ℔ mindere dito *f* 400; 126 ℔ Coursche *f* 280; 132 ℔ Cubanca *f* 275; 125, 128 ℔ Koningsb. *f* 365, 375; 127 ℔ mindere dito *f* 365.

ROGGE alleen bij gerijf verkocht: 120 ℔ Odessa *f* 211.

GERST tot iets lager prijzen, met goeden handel: 113, 114 ℔ N. Deensche *f* 205, 206.

HAVER in één doen: 87 ℔ N. Fijne *f* 135; 74, 77 ℔ Voeder *f* 104, 110.

BOEKWEIT prijshoudend: 114 ℔ Oostvriesch *f* 203.

KOOLZAAD Vriesch $58^1/_2$ P. vl.; op 9 Vat, in Nov. $63^1/_2$ P. vl.

LIJNZAAD in een doen: 111, 112 ℔ Tils. *f* 280.

RAAPOLIE: op 6/w. *f* $37^3/_4$; Vlieg. *f* $36^3/_4$; in Mei eerstk. *f* $36^1/_2$ à $^3/_4$; Sept. eerstk. *f* $36^1/_4$; Dec. *f* 36 à $35^3/_4$.

LIJNOLIE: op 6/w *f* $32^3/_4$; Vlieg. *f* $31^3/_4$.

HENNEPOLIE: op 6/w *f* $34^1/_2$.

RAAPKOEKEN *f* 80 à *f* 84. — LIJNKOEKEN *f* 11 à $13^1/_2$.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 30. NOVEMBER 1847.

Het Nederl. Mudde Tarwe (Nieuwe)	van *f* 10,10	tot *f* 10,60.
Het dito dito Rogge (Nieuwe)	» » 6,90	» » 7,25.
Het dito dito Rogge (Oude)	» » 0,00	» » 0,00.
Het dito dito Boekweit (Nieuwe) op wigt (70 Ned. Pond.)	» » 0,00	» » 0,00.
Het dito dito Boekweit (Nieuwe)	» » 0,00	» » 6,50.
Een grof Tarwe brood, van een pond Nederl.		» 0,17.
Een lucht Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.		» 0,17.
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.		» $0,26^1/_2$.
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.		» 0,31.
Een Nederl. pond Tarwe meel		» 0,34.
Een dito pond grof Tarwe-meel		» 0,17.
Een dito pond Boter		» 0,82.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	*f* 2,30	tot *f* 2,50.
Het 1000 Eiken Telhout		» 2,80.
Het 1000 Doof Hout		» 2,30.
De kar Spaanders		» 2,95.
De » Struiken		» 2,85.
De 100 Mutsaard		» 3,10.

203de KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.
VIJFDE KLASSE.
1e Trekking. No. 14328, *f* 2500; No. 10134, *f* 1000.
2e » No. 12721, *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (30 *November*) was de fondsnotering: Ned. 2½ pCt. 54⁷/₁₆; 3 pCt. 65¹³/₁₆; dito op resc. 65¾; 4 pCt. 89⁹/₁₆; O. Ind. Leening 4 pCt. 84½; Amort.-Syndik. 3½ pCt. 84; Handelm. 162³/₁₆; Aand. Holl. Spoorweg 93; Spanje 5 pCt 14⅞; dito van 510 p. st. 14⅛; dito Onbep. St. 13⅞; 3 pCt. 29½; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. 24⅞; Coupons Ardoin 11; Portugezen 4 pCt. 23¼; Rusland 5 pCt. 104; Certif. 1831—33 95¼; 4 pCt. bij *Hope* 87; Id. bij *Stiegl.* 86⁷/₁₆; Oostenr. Metall. 2½ pCt. 50¾; Weenerbank 101; Brazilie 80¼; Mexiko 14⅝.

Advertentiën.

*** Ingevolge bevel van den Edel Achtbaren Heer Regter Commissaris in het Faillissement van PETRONELLA VERMEULEN, Winkelierster, door haren Echtgenoot PIETER HARTMANS, Schipper, geadsisteerd en geautoriseerd, beide wonende te *Rozendaal*, worden de bekende en onbekende SCHULDEISCHERS van dezelve, de bevoorregte en pand of hypotheek hebbende daaronder begrepen, opgeroepen, om te verschijnen op *Vrijdag den tienden December* 1847, des voormiddags ten 12 ure, in de Gehoorzaal van het Paleis van Justitie te *Breda*, ten einde hunne Schuldvorderingen te doen verifiëren.

De Curator in voorschreven Faillissement,
Mr. J. L. DE GREZ.

*** Die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den onbeheerden Boedel van wijlen MACHIEL LEVIE HARTOG, in leven Voorlezer der Israëlitische Gemeente en Debitant in de Loterij, gewoond hebbende te *Bergen-op-Zoom*, aldaar overleden den 29. Julij 1847, worden opgeroepen daarvan aangifte te doen bij den ondergeteekende Curator en bewindvoerende in dien Boedel te *Bergen-op-Zoom*, voor den 20. December 1847. Brieven *franco.*

J. VAN BROEK.

*** COMMISSARISSEN DIRECTEUREN over het TEEKEN-INSTITUUT der Stad *Breda*, brengen bij deze ter kennisse van de Ingezetenen derzelve Stad, dat de **OPENLIJKE TENTOONSTELLING** der **PRIJSTEEKENINGEN** van het Concours dezes jaars, zal worden gehouden in het Locaal van genoemd Instituut, in de Eindstraat, Wijk A, No. 26, op *Vrijdag en Zaturdag, den 3. en 4. December aanstaande,* des morgens van 9 tot 12, en des namiddags van 2 tot 5 ure.

Breda, den 29. November 1847.

Commissarissen voornoemd,
Mr. J. F. C. J. de Roy,
P. L. FAES,
Mr. C. J. F. van den HEUVEL.
W. VERLEGH.

*** **R. MARIS**, maakt het geëerd Publiek bekend, dat bij hem van heden af zijn te bekomen **BOTERLETTERS** met AMANDELEN gevuld, voor den civielen prijs van 60 Ct. de 5 Oncen, en verder al wat tot het St. NICOLAAS-FEEST behoort.

Verzoekt een ieders gunst en recommandatie.

Adres: Hoek aan de Haven en Haagdijk, Letter C, No. 39.

PROVINCIE NOORD-BRABAND.

TOL-VERPACHTING.

Op Vrijdag den 10. December 1847, des voormiddags ten *twaalf* ure, zal, onder nadere goedkeuring van Gedeputeerde Staten der Provincie *Noord-Braband*, door den Staatsraad, Gouverneur van genoemd Gewest, in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in *Noord-Braband*, aan het Lokaal van het Gouvernement te *'s Hertogenbosch*, worden overgegaan tot de Verpachting van den *Ontvangst der Tolgelden* op den Provincialen Klinkerweg onder *Berlicum, Heeswijk, Dinther* en *Veghel*, voor den tijd van *twee jaren*, en zulks *ingaande* met den 1. Januarij 1848, te middernacht, en *eindigende* met den 31. December 1849, te middernacht, en wel:

1o. De TOL no. 1, te plaatsen nabij den afrid aan de *Loovaartsche Straat* of de *Fuik*, met eene concurrentie van 200 ellen wederzijds gemelde punten, met vergunning tot het plaatsen van een *Bijboom* op de *Loovaartsche Straat*, en een *tweeden Bijboom* aan den afrid van den *Hasseltschen Weg*, nabij de zoogenaamde *Fuik*.

2o. De TOL no. 2, onder *Middelrode*, gehucht van *Berlicum*, in den omtrek van de zoogenaamde *Driezeeg*, met eene concurrentie van 500 ellen *westwaarts*.

3o. De TOL no. 3., bij den zoogenaamden *Donkeren Dijk*, onder de Gemeente *Heeswijk*, met eene concurrentie van 600 ellen *noord-westwaarts*.

4o. De TOL no. 4, nabij het Raadhuis te *Dinther*, met eene wederzijdsche concurrentie van 200 ellen.

5o. De TOL no. 5, in de nabijheid van het huis bewoond wordende door den Tapper *Jan Viel*, met eene wederzijdsche concurrentie van 250 ellen.

6o. De TOL no. 6, in het gehucht *Middegaal*, in den omtrek van het huis bewoond door *Ketelaars*, met eene concurrentie van 400 ellen *noord-westwaarts*.

De Voorwaarden, waarop bovenvermelde Verpachting zal plaats hebben, zullen, boven en behalve aan het Lokaal van het Gouvernement dezer Provincie, ter lezing liggen: te *Berlicum* bij den Burgemeester en bij *Merx* aan den Tol no. 1; te *Dinther* bij den Burgemeester, bij *A. van Schijndel*, bij *Straatmans*, bij *Jan Viel* aan den Tol no. 5, en bij *van der Heyden* aan den Tol no. 4; te *Heeswijk* bij *van Oorschot* aan den Tol no. 3, en bij *van Oorschot* in de Zwaan; te *Heusden* bij *van Eyk* en *Deiman*; te *'s Hertogenbosch* in het Nederlandsch-, Oud Stads-, Brabandsch-, Eindhovensch- en Molenaars-Koffijhuis en in het Café du Commerce; te *Hintham*, onder *Rosmalen*, bij den Burgemeester, bij *S. Trugg* en *de Winter*; te *Middelrode* bij *Schouten*, bij *Kasteleins* aan den Tol no. 2, en bij *van de Merendonk*; te *Veghel* bij den Burgemeester, bij *van der Aa*, bij *Ketelaars* aan den Tol no. 6, en aan Sluis no. 4, bij *J. Baas*.

Zullende inmiddels nadere inlichtingen te bekomen zijn, zoo bij den Hoofd-Ingenieur, als den Provincialen Ingenieur van den Waterstaat in *Noord-Braband*, Jonkheer E. C. B. Ridder van RAPPARD, te *'s Hertogenbosch*.

De Staatsraad, Gouverneur van Noord-Braband,
A. J. BORRET.

*** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, zijn de volgende **PRACHTWERKEN** en **ALMANAKKEN** voor 1848 verkrijgbaar:

Les Sensitives, Album des Salons, par MM. Dumas, Lucas, Deschamps, Houssaye, des Essarts, Thoré, de Pongerville, Souvestre, Poujoulat ainé, Pastoret etc.; Mesdames Clémence Robert, Anaïs Ségalas, Fanny Richomme, Louise Colet. 1 vol. gr. in-4, velin enrichi de 18 magnifiques gravures anglaises par Finden.
Prix broché. . . . . . *f* 15,50.
» Reliure en toile, milieu en or, tranche blanche. . . » 18,75.
» » en soie, » doré sur tranche. . » 21,25.
» » » plaque d'or, » . » 24,00.

L'Élite, Livre des Salons, par MM. Emile Deschamps, Alfred des Essarts, Paul Féval, Lottin de Laval, Henry Martin, Félix Pyat, de Pongerville, Poujoulat, de Varennes, Eugène Sue, E. Souvestre, T. Thoré, Lesguillon, etc. Mesdames Louise Colet, Clémence Robert, Fanny Reybaud, sous la direction du Bibliophile Jacob. 1 vol. in-8, illustré de douze gravures anglaises inédites. Prix broché. . . . » 9,60.
» Reliure en toile riche, tranche blanche. . . . » 13,20.
» » en soie, milieu en or, doré sur tranche. . . » 13,80.
» » » plaque d'or, » . . » 15,60.

Les Beautés de l'opéra, ou chefs-d'oeuvre lyriques, illustrés par les premiers artistes de Paris et de Londres, sous la direction de Giraldon avec un texte explicatif rédigé par Théophile Gautier, Jules Janin et Philarète Chasles. 1 vol. in-4.
Prix broché. . . . . . » 10,00.
» Reliure en toile, milieu en or, tranche blanche. . . » 12,00.
» » en soie, id. doré sur tranche. . . » 12,60.

La Belgique monumentale historique et pittoresque, deux magnifiques volumes grand in-8, illustrées de plus de 300 gravures exécutées par les plus habiles graveurs de Bruxelles, Londres et Paris. . . » 15,00.

Fisher's Drawing Room Scrap-book, for 1848. By the Hon. Mrs. Norton, with contributions by Lady Dufferin, R. M. Milnes, Esq., M. P., and others. . . . . » 14,00.
This Royal favourite Annual, elegantly bound, contains 36 highly finished engravings.

Armoriál Universal, précédé d'un traité complet de la science du blason, et suivi d'un supplément par M. Jouffroy d'Eschavannes. 1 vol. gr. in-8, avec planches d'armoiries coloriées. . . » 14,00.

Le Jardin des plantes, par M. Boitard, précédé d'une notice historique, anecdotique et descriptive par Jules Janin. Un magnifique vol. gr. in-8, illustré de plus de 250 gravures. . . » 8,80.

l'Espagne pittoresque, artistique et monumentale, mœurs, usages et costumes, par MM. Manuel de Cuendias en V. de Féréal. Un beau volume grand in-8, papier vélin, avec 25 planches imprimées à plusieurs teintes, représentant les vues, sites ou monuments les plus remarquables; 25 planches de costumes splendidement coloriés, et plus de 100 vignettes, lettres ornées, scènes de mœurs, culs-de-lampe, etc., répandues dans le texte . . . . . » 12,50.

Les Perles du salon, Magnifique album composé de 14 des plus beaux tableaux de l'école moderne. — Texte par MM. de Lamartine, Sismondi, Alexandre Dumas, etc., etc. — Peintres: Charlet, E. Isabey, Léon Cognet, Desamps, etc., etc. 1 vol. in-4, cartonnage en toile, tranche dorée. . . . . » 5,50.

Almanach de Gotha.	» 2,30.
Aurora, jaarboekje.	» 4,90.
Vergeet mij niet, Muzen-Almanak, 1848.	» 3,50.
Almanak voor het Schoone en Goede.	» 1,80.
Christelijke Volksalmanak.	» 0,60.
Almanak voor Hollandsche Blijgeestigen.	» 0,60.
Almanak voor gezellig onderhoud.	» 0,35.
Almanak voor de Jeugd, met gekleurde platen.	» 1,40.
Idem met zwarte platen.	» 0,90.
Nederlandsche Volksalmanak.	» 0,75.
Almanak voor Kinderen.	» 0,50.
O. G. Heldring, Volksalmanak voor tijd en eeuwigheid.	» 0,60.
August Boetticher, Dames-Almanak.	» 0,50.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.